RUH

Kudret Ayşe Yılmaz

ÖTÜKEN

Kudret Ayşe Yilmaz; bir edebiyat dergisi kurup, genel yayın yönetmenliğini yürüttü. Ödüllü yazarın sahnelenmiş tiyatro oyunları da bulunmaktadır. Dokuz yaşından beri devam ettiği yazarlık seyrüseferinde ilk romanı *Orobanhiyye*, 2012 Nisan'ında Ötüken Neşriyat tarafından yayımlanmıştır.

Ruhunu yitirmişlere...

Тим

Yelbeğen
Canavar.
Her şeyi başlatan duçar
En az üç başı var.
Doksan dokuz köşeli ülkesinde yaşar
Yüzüne bakılmayacak kadar çirkin.
Lafı dinlenmeyecek kadar gaddar.

Erkut
Bikarar
Kötülükler sahneden kaçacaklar
Delik deşik yüzünde saklı ıstıraplar
Kimseyi sevememiş kendisi kadar
Tam dibinde yıllardır kimsesizliğin
Virane gönül bağında tek bir Ukte var
Vakit gece…

Karanlık, aydınlığın üzerine tüm birliklerini sevk etmiş. Savaş çıkmış gök kubbede. Reformcu ressam; ölüm ve yaşam, sevgi ve intikam gibi polemiklerin semadaki versiyonunu yeni nüanslarla zenginleştirerek ortaya koymakta. Dört nala gelen kara bir atlı, pelerinini güneşin çilli, sıcak, aydınlık yüzüne sessizce örtüyor ve her ana karşı koyulamaz bir iktidarla hâkim oluyor; ondan geriye atının nal izleri kalıyor da bu çıngıların adına yıldız deniyor. Gece ki gizlerin bekçisi, kötülüklerin yardımcısı, hastaların sancılarına bastırılan el; karanlıkların doğurgan abidesi…

Aleyhteki kehanete karşı sevginin son kozunu oynayacağı ve büyük hesapların başlayacağı gece, işte bu gece… Kehanet bütününde çirkinlik içermekte: adı Yelbeğen ve sevgi denge kurulsun diye özyaşamöyküsünün iki karakterini sürüyor sahneye: Erkut ile Ukte.

- Ukte öldü!

Erkut, hızlı bir akımın etkisine kapılmış gibi ahizeyi elinden fırlatmıştı. Üç gün önce telefonun diğer ucundaki tanımadığı bir erkek sesi, Ukte'nin öldüğünü bildirdiğinde bu iki kelimenin uçlarına yerleştirilen temrenlerle biçildi orta yerinden; biçildi şu anki mahzun hal bendine. İlk kelime doğum gibi neşeliyken: Ukte, ikincisi tüm neşenin keskin nişancı katili: ölüm! Başı ve sonuyla tıpkı hayat gibi…

Aylardır ayrı olduğu, öfkeyle andığı karısı… Hayatını başlatan da bitiren de o: tek sevdiği, ömür evi, kutsi cemi, beka merhemi, ukdesi, Ukte'si… Kara göğünü, göğsünü, bahtını ışıtan tek yıldızı hızla ellerinden kaymıştı. Başına, yeryüzünün yaratılış anından itibaren nice karanlık var olagelmişse tamamı çöktü. Nitekim bir insanın hayatındaki her şeyden kopması için acı bakımından verimli üç gece ile üç gündüz yeterliydi.

Ukte'yi yitirmeden evvel ağlamaya ve ağlama sesine tahammülü olmayan Erkut, ağlıyordu. İnlemeleri arasından sadece *"Ukte'm…"* deyişi seçiliyordu ve o isimle efkarın efsanesi başlıyordu. O isim ovalar, ırmaklar, ormanlar, sıra dağlar oluyordu da çoğalıp artıp gidiyordu adamın gönül diyarında. Geceleri ağlıyor, gündüzleriyse bedenini yarım yamalak uykuların sevindirik koynuna bırakıyordu. Dinlenemiyor, yemiyor, gülmüyordu; mümkün olsa ne nefes alacak ne de kalbinin atmasına aman verecekti.

Erkut, kulağında patlayan pervasız ve iptidaî telefon sesiyle aklı başından çıkıyor gibi sıçrayarak şu ana döndü. Salonun turuncu ışığını yanık bırakıp üstüne pijamalarını giymeden koltuğun dar sahasına sızlana sızlana uyuyup kaldığını fark etti. Vakit geceydi. Telefonun melodisi "*Ukte öldü!*" haberini aldığı anı canlandırdığından iliklerine nefreti işlemişti, yüzü gayriihtiyari ekşidi.

- Alooo!
- Alo, Erkut… Nasılsın?
- Kimsin?
- Benim… Nedim… Erkut, iyi misin dostum?

Karşısındaki incittiği, görmezden geldiği, çekiştiği, çekiştirdiği yegane dostu, iş ortağı Nedim'in dingin, tok ve sakinleştiren sesinden başkası değildi. "*Sabahı bekleyemeyeceğim, Stüdyoya uğra beş dakka. Anlatacaklarım var!*" diyen arkadaşına gelemeyeceğini anlatmak için kurduğu bütün cümleler daha ağzından ayrılır ayrılmaz yok olup gidiyor, Nedim'de bir lokmacık tesir bırakmıyordu. Lafı daha ziyade genişletmekten sakınarak "*Tamam!*" dedi. Telefonu, kablosundaki dolaşıklar yüzünden zorlukla kapatırken Ukte'nin hayali nurdan bir dev olup cana geldi de Erkut'un kollarına yaslandı. Güç aldı Erkut'tan, ona verdiği tüm yaşam gücünü geri aldı. Karısını hayata döndürmek için zerrece yardımda bulunmamış ve onun son nefesinde yanında olmamıştı. Hataları seçmece de olsa kelekti ve vicdanının yanık kokusu, Ukte'ye duyduğu öfkeyi bastırmaya başlamıştı.

Ayağa kalkarken gözü karardı, bu iştahsızlığından dolayı birkaç gün içinde kaybettiği kiloların nişanıydı. Gömleğinin sırtına yapışmasıyla üstüne bolca su boca edilmiş kadar terlemiş olduğunun farkına vardı. Koltukaltlarından doğup tüm bedenine sinmiş ter kokusu nihayet kendini de rahatsız etti. Saçlarıyla ense kılları birbirine karışma-

ya başlamış, kara ve gök lekeler tırnaklarının içini boydan boya boyamıştı.

Ukte'nin ölümünden beri üstündekileri değiştirmemesi matemin Erkutçasıydı; oysa daha evvel titizlikte değme beyefendiler eline su dökemezdi. Terleyen ve kirlenen vücudundan yayılan kokuyu aksettiren gömleğini tek hamlede sıyırıp attı evin bir köşesine. Gardıroptan üstünkörü seçtiği bir gömleği giyerken paralel hızla da stüdyoyu ilk açtıkları günü düşünüyordu! Çok gerilerde bir yere kurulmuş özlem kapanına nagehan düşmüştü. Nihayetindeyse akıldaydı işte yığınla kare!

Eski ve endişesiz günler umut dolu, koşuşturmalı, ferah, keyifli; hele yaşamının delili Ukte'nin tebessümüyle Leonardo'nun resimleri gibi türlü renk katmanlarına gark olmuş haldeydi. Elini yüzünde gezdirdi, derin deliklerle kaplı görüntüsü yüzünden bu hikayenin çirkin ve kötü karakteri besbelli kendisi seçilmişti! Önce kafasına ardından kapıya şiddetli birkaç yumruk attı, kapı iki üç yerinden kırıldı. Kanamaya başlayan elinin farkına varmaksızın üzerine abanmış buhrandan kurtulmak için çıktığı bahçeye dolu bir bavul gibi devrildi. İzledi. Çığlık olup çoğalan kuytunun soğuk koynuna sokulmuş geniş bahçe içindeki evi ve stüdyosu yerden türemiş iki dev mantarı andırıyordu. Ev ördekbaşı dış cephesi ve gardenyaların miski amber saçtığı balkonuyla; küçük stüdyo gül kahverengi rengi, duvarlara Ukte'nin yaptığı kümbet ve hisar resimleriyle herkesin gözdesi yan yana iki arkadaştı.

Bahçeyi çepeçevre kuşatan bodur çitleri hevesli, iş aşığı iki amele misali Nedim'le beraber çakmışlardı. Ukte'yse o çitleri bordoya boyamıştı. Çitlerin bir metre kadar iç cihetinde boydan boya Ukte'nin kendi elleri ile diktiği otuz kadar yediveren nazlı nazlı arzı endam ediyordu. En çok kırmızı olanları severdi Ukte; onların bordo çitlerin bir parçası gibi göründüğünü savunurdu, kuru değnekte bi-

ten yaş çiçekler… Gülfidanlarının arasına küçük bir havuz yapmışlar, havuza bir de fıskiye konduruvermişlerdi. Fıskiye henüz açılmış dev bir gül şeklindeydi ve Ukte onu pembeye, can pembeye boyamıştı. Su, gülün üzerinden devrile devrile akıyordu da aktıkça pembe daha fazla cana kavuşuyordu.

Bahçe kapısından ev ve stüdyoya giden istikametlere iri taşlarla çığrayı andıran yollar yapmışlardı. Ukte, bu yolların iki yanına nadirliğiyle nam salmış ters lale soğanları ve boynu bükük sarı, mor menekşeler dikmişti. Çiçekler; her bahar vakti öğrenci nizamıyla tek sıra açarak doğanın öğretilerini onaylıyor gibi hafif hafif salınırdı.

Bahçenin en fazla güneş gören köşesini özellikle boş bırakmışlardı. Stüdyonun sağına düşen bu hoş aydınlık boşluğa kubbeli, dev bir kafesi andıran çardağı kurdular. Ukte, çardağın iki yanına birer karışı geçmeyen asma fidancıkları dikti. Bu asmaların üzümlerine gelinparmağı denirdi, yiyenin ömrüne ömür eklerdi. Çitin kenarlarına ve girişteki güdük kapının çevresine uysal yaseminler diktiler. Yaseminler boy verdikçe kapı ve çitlere sarılıp beyaz çiçeklerini tabiatın gelini tazeliğinde boydan boya tüllendirdi.

Bahçedeki ağaçlar evin eski sahipleri tarafından dikilmişti. En genci yirmi yaşını devirmişti. Bademleri çağla iken yerlerdi kütür kütür, tuza bana bana; bir kısmınıysa Ukte kurusun diye dallarında bırakırdı. Sert kabuklarından ayırdığı bu kuru badem içlerini, kışın yaptığı pastaların hem içine katar hem de üzerine serperdi. Vişne ağaçlarının ekşi vişnelerini keyifle koparır, çekirdeklerini çengelli iğneyle çıkarır, bol şekerle kaynaya kaynaya reçel oluşunu izler ve ardından da mis kokulu reçeli beline kurdeleler bağladığı kavanozlara boşaltırdı. Erik ve kayısıları sazdan örülmüş meyve sepetine yeşilken doldurur, konu komşunun çocuğuna dağıtırdı yanaklarından aldığı koca-

man öpücükler karşılığında. Yeşil hallerindeyken elin ermediği yerlerde kalanlar bir zaman sonra ererek dallarında iyice ballanır, yere düşerdi. Ukte onları topraktan toplar, kurutur ve kışın hoşaf yapardı. Eren kirazların ilk müptelası kargalardı. Kargaların çalmadıkları ya da yaraladıklarından arda kalanları yerlerdi onlar da kulaklarına küpe yapıp taka taka. Şeftali, ayva ve elma ağaçlarının meyvelerine doyum olmazdı.

Bahçede onca meyve ağacının arasında çamlar ve iri gövdeli at kestaneleri sivrilmişti. Çamlar sakin bir sebatla ağmıştı göğe ve güzün kozalaklarını devşirmeye dururdu, Ukte düşen kozalakları toplar, salonlarındaki taş şömine başında boyar, ipe sıralar, kapıların üzerine asardı. Sabırlıydı. Bunları yaparken de Erkut'a: *"Biliyor musun canım, bu kozalaklar dişidir. Hayır, dişli değil dişi… Erkek kozalaklar daha küçüktür… Yanlış anlama ama kalbe benzetiyorum onları kadının kalbi çoğu zaman daha büyüktür. Bu bir zemindir, kadın anne olmak için yaratılmıştır çünkü."* derdi.

Komşu çocukları kestane kestanedir mantığıyla kazaklarının önünü birleyip oluşturdukları minik keselerine dökülen at kestanelerini doldururlardı. Heyecanla dışındaki dikenli kabuğu sıyırır, parlak kahverengi kabuğu açar, kopardıkları parçaları tahammül edilemeyen acılıkları yüzünden yere tükürürlerdi. Ukte'ninse at kestaneleriyle eşsiz bir dostluğu vardı; hiç anlatmadığı, Erkut'un da anlamak için çaba sarf etmediği bir bağ… Sonbahar yaklaşırken o ağaçların iri gövdelerine naif sırtını yaslar, evini izler, doğanın ve ağaçların doğal bir parçası gibi görünürdü. Nihaî sonbaharlarında Erkut'a: *"Sevgilim bu ağaçları çok seviyorum, ölsem tabutumun bu ağaçtan olmasını dileyecek kadar çok… At kestanelerinin dışındaki dikenli ve kaba kabuğu bedene, hemen ondan sonraki ışıltılı ince kabuğu ise ruha benzetiyorum. O halde içindeki ışıltının ortaya çıkması için dıştaki dikenli kabuktan kurtulmak gerekiyor. Böylece öz ışıltıya ulaşılıyor, diyebi-*

liriz. Çok seviyorum bu ağaçları mezarımın başında acı meyveleri ile bitse de kökleri kefenime değse, dost eli gibi…" demişti. Oysa Erkut, dış kabuğu kendine iç kabuğu Ukte'ye benzettiğini kendine saklamıştı. Ukte'nin güzelliğini, ışıltısını kapatan kara, korkunç bir bulut olduğunu düşünmüştü evlilikleri süresince, onunla yan yana görünmeme gayreti de bundan ileri gelirdi. Ölümüyle birlikte Ukte, hem beden hem de Erkut kabuğundan kurtulmuş oluyordu Erkut'a göre.

Bütün olumsuzluklara rağmen beraber bir hayat kurmayı başardıklarına inanırdı Erkut o vakitler, zira şu an yitirdiğine emin kılındığı hayattaki tek ailesi Ukte ve Nedim'di. Ukte'nin yokluğunda evden kırk yıl çıkmasa duvarlara karılıp duvar olsa ortağı Nedim'den başkası oralı olmazdı. Nedim'i anınca, onunla yaptığı telefon görüşmesini ve onun şu an stüdyoda beklediğini hatırladı. Karanlıkta çığra sonundaki stüdyonun ateşböceği misali ışıyan aydınlığına ilerledi.

Stüdyonun petek nakışlı, demir ve çividî kapısı önüne geldiğinde bedenini birkaç kez kokladı, aldığı tiksinç kokuyu dev bir örümceğe dönüştüğüne inandığı görüntüsü yanında yadırgamadı. Yüreği aynı hizada ve hızda iştahla sızlıyorken koku umurunda olamazdı. Anahtarı zorlayınca kapı açıldı. Nedim masasının ardındaki alçak sandalyeye oturmuş, gözlerini kapamış, bekliyordu. Dirseği yamalı deri ceketinin içine her zamanki gibi uçuk renkli gömleklerinden birini giymiş, esmer alnına daha da esmer olan kaküllerini sermiş, bu kaküller uzun faullerini olduğundan daha uzun göstermişti.

Nedim, Erkut'un hayatına anlam veremediği bir süratle dâhil olmuştu; lise yolu üzerindeki fotoğrafçının çırağıydı. Dudaklarına mıhlanmış tebessümünün gerisinde ve gözlerinin ışıltılı parlaklığında daima sevgi vardı. Erkut'un okula gidiş ve dönüş saatlerinde her gün fotoğrafçının kapısı önünde bekliyor olurdu. Erkut'u kolundan yakalar hal hatır sormadan katiyen bırakmazdı. Zamanla Erkut'un dev korkunçluğu ve yalnızlığını eriten eşsiz bir dostluk kurdular. Ukte'ye yakın olmak için geleneksel Türk el sanatları okuyan Erkut, Nedim'in rüzgarına kapılarak asıl sanat aşkıyla tanışmış ve içinde bulundukları bu stüdyoyu kurmuşlar, dahası ekmek teknesi bilmişlerdi.

Nedim, karakter açısından çelişkiler yumağı saracak kadar Erkut'un tezadıydı. O uzlaşıyı tek çözüm kabul eden, ideolojiden ve nefretten fersah fersah uzak durarak bu hususta kendi hududunu aşmış ehlidil sevdalısı bir kalenderdi. Erkut ise hep kaçış halindeydi, en çok da

kendinden! Hayallerinden, hakikatlerinden… Çoğu kez konuşmaz, ölüp gömülmek, yok olup gitmek gibi sessizliği yeğlerdi.

Uyuyakalmış Nedim'i uyandırmaktan sakınarak etrafı gözden geçirdi. 'Çırakta mı burada yoksa?' korkusu içersindeydi. Çırağı görmeyince rahat bir nefes aldı ki rezil göründüğünü düşünüyordu. "*Elin kızı bu saatte neylesin burada?*" dedi farkındalık fısıltısıyla, ağzından kaçışan harfleri yalnız kendi duydu ve harfler dudak membaından boşalıp gözyaşlarından kirlenmiş yüzündeki o irili ufaklı, derinli sığlı deliklere tıka basa doldu. Ardından sürekli hale gelen serzenişini yineledi: "*Yahu ne vardı çakı gibi bir delikanlıyı işe alsaydık. Hiç olmazsa rahat davranırdık.*"

Çırak deyip adını öğrenmeye bile tenezzül etmediği kızı işten kovamamasının nedeni, kızın narin vücudu için yaman bir çelişki oluşturan geniş omuzları ve iri elleri sayesinde sergilediği erkeklere taş çıkaracak çalışkanlığıydı. Sarı kıvırcık saçlarını tepesinde sımsıkı bağlar, yeşile çalan gözlerinden hiçbir detay kaçmazdı. Çıt çıkarmadan ilerlerken kızın ismini hatırlamak için beynini zorladı. Bulamadı. Belli ki o ismi karıştırıp atmıştı formel tanışmalarının arasına, o kız da önemsizdi diğer herkes gibi…

Odasına girdi. Kapıyı çarpar gibi kapatıp açık kahverengi dalgalı, incecik bir toz katmanının sere serpe uzandığı dar masasına yöneldi. Güvez döşemeli koltuğuna yerleşti. Duvarlara ilişti hatta çakıldı gözleri! Dört yanda, dört fotoğraf karesi asılıydı. Erkut, fotoğraflarında keskin gölgelerden kaçınarak sade bir arka planda farklı açı ve odak uzunluklarını belirler; film hızı ayarlarını, uygun alan derinliğini ve çözünürlülüğünü iyice anlar, ardından da gereken ışığı, uygun konumu ve doğru anı yakalamak için sabırla beklerdi.

İlk fotoğraf karesi karşısındaki,

Karısı!

Güzel yüzlü kadın...

Melek…

Ukte, bu fotoğrafta uyur gibi huzura sokulmuş elindeki minicik serçeye bakıyordu. Sanılır ki yüreği telaşla çarpan serçeyi korkutmaktan hayâ ediyordu! Bakıyordu da serçeyi bakışlarıyla okşuyordu. Bir anne hassasiyetindeki bu bakışlar Erkut'a duymadığı bir dilde, sevgi dolu ve neredeyse haz yüklü tutkunluk uyandıran içli bir ninni söylüyordu. Ukte'nin omuzlarına dökülmüş, olduğundan ziyade koyu görünen saçları rüzgârı kırbaçlıyordu, öylesi asi… Yandan gelen ışık dokuları hepten netleştirmişti. Güneşin aydınlığı yüzünün şekilli ve manalı çıkıntılarında belirmişti, dahası gölgeler kah hilal oluyordu kah dolunay. Gözbebeklerindeyse dünyanın dört yanından uzayıp gelmiş gibi hem birbirinden bağımsız hem de birbirine sımsıkı sarılmış ışık kümeleri…

Sağ duvardaki fotoğrafta bir ulu dağ, duman altı… Sonsuz üçgen ilişkisi fevkalade… Görüntüdeki doğal ışık renkleri ve gölgeleri gayet özgündü. Ulu dağın etrafındaki üst üste binmiş onlarca tepe, o dağı daha da ulvi kılmıştı. Asi başını bulutlara uzatmıştı. İçine kıvrılmış da öylece ölüp kalmış dev bir filin yaman sancılarını andırmaktaydı yalnızlığı. Zirvesi bembeyaz karların konağı… Ağarmış. Erkut, bu fotoğrafı Doğu Anadolu'nun bir köyünde sık sık yaptıkları uzun seyahatlerin birinde çekmişti. Dağın eteklerine kahve tanecikleri misali serpiştirilmişi andıran birbirine ırak evleri toprak damlı, çocukları güneş yanığı, olgunluğa ulaşmış insanların kırışıklara bandırılmış yüzleri tüm fani sıkıntılardan azade tebessüm durağı… Alan derinliği uzatılmış bir manzara fotoğrafıydı bu. Kahverengi ve yeşil ne de yakışırmış birbirlerine, tazelik ve şefkat gibi dedirtiyordu daha ilk bakışta.

Bir başka kare, solda… Çökmek üzere olan çeşme başına oturmuş iki ihtiyar… İhtiyarların yüzünde gencecik

kalmayı başarmış yaşam keyfinin doğduğu bir anın tanıklığı... Çeşme doğrusal perspektifteki derinliği sağlamak için tam aralarına kondurulmuş gibiydi. İhtiyarlar o denli netti ki kırışıkları abaküs boncukları misali sayılabilirdi. Sağ yandakinin eli havada bir şeyleri beden dilini de kullanarak anlatıyordu, gözlerini havaya dikmiş, bacak bacak üstüne atmış, gök kır çorabının üstünden zayıf bacağı biraz görünmekteydi. Boyasız ayakkabısının tabanındaki büyük yarık fakirliğini pervasızca haykırmaktan başka bir zarar veremiyordu fotoğrafı aşan özgüvenine. Sakalı üstüne ilişik gibi duran koyu renk kasketi, alnını gölgelemişti. Soldaki ihtiyarsa siyah ceketinin içine sokulmuş dinliyordu. Bağdaş kurmuş, ellerini bağrında bağlamış ve yüzünde ilgi dolu bir hal asılıp kalmıştı. Bütün bunlar, dinlerken dinlenmenin huzurunu doğruyordu. Siyah yeleğinin içine beyaz gömlek giymiş, köstekli saatinin çelik zinciri de zamanın onlar için hâlâ çok değerli olduğunu vurgular gibi parlamıştı. Yıpranmış gömleğinin yakaları ütülü değildi, bu da yalnız yaşadığına delalet ediyordu.

Son fotoğrafsa arkasında asılıydı. Arkada. Ardında kalmıştı hep, ardına kalmıştı… Erkut o fotoğrafı görmek için yumuşak bir hamle ile döndü ve dondu. Açık-koyu kontrastının ön plana çıktığı kapkara bir gecede patlayan flaşın sunduğu siyah beyaz bu karede maviye yaklaştıkça kasvet, beyaza yaklaştıkça güven bildiren gri ton hakimdi. Mekan mezarlık… Bakanın kesintisiz geçişler yapması bir uçtan diğerine dek uzanan mezar taşları ile sağlanmıştı. Taşlarla matematiksel bir ritim oluşturulmuş olsa da yıllara boyun eğer gibi sağa sola meyletmiş mezar taşlarının epey gerisinde bir adam olduğunu Erkut ilk kez seçti. Adam bekler gibi bakıyordu objektife. Varla yok, ölüyle diri, siyahla gri arası… Gözün algılama sırasında en sona bu karaltı bırakılmıştı. Sanki Ukte'yi bekliyordu bu adam, mezarlıkta tahammülle…

Erkut korkmuştu. Bu tesadüf olamazdı! Yüreği masanın üzerindeydi sanki bir yumrukta ezilecek kadar savunmasız, acze bulanmış tıpır tıpır atıyordu.

Solgunlaşmış soluğu yoluna, rayına girerken çektiği fotoğraflara ardı ardına bakışlar fırlattı. Sanat algısı hakkında bazı çıkarımları netleşti. Kadrajların içinde hasret olduğu güzelliği ölümsüz kılma eğilimi sabitti. Bu belki de yitirdiği güzelliğine kavuşmayı simgeleyen karakteristik bir sanatçı ifadesiydi. Fotoğraflar şeklen kusursuzdu, fakat ruhta bıraktığı lezzet de o derece buruktu. Bunca zaman, fotoğraflarla güçlü bir duvar örmeye uğraşmıştı dayanaksız yanlarındaki yarıklara. Yine de tüm hamlelerine rağmen ayaklandıramadığı mazisinin gerilerde kalmış, kırık dökük, fersiz yankısı devam ediyordu.

Bir anda maziden kopup gelen dehşet verici bir şarapnel aklına saplandı. Erkut şimdiye dek kendi fotoğrafını asla çekmemiş, çektirmemişti. Bu anlık şaşkınlık erdi hatıralarının sabır kozasında. Kelebek oldu, uçup gitti tüm dert ve sevinç birikiminin merkezine. Kendini sevmeyen başkalarını sevebilir miydi? Sevmiyor muydu kimseyi, yoksa Ukte'yi ve Nedim'i de mi hiç sevmemişti?

Nedim, kapının şiddetli çarpışıyla Erkut'un geldiğini ve ne kadar gergin olduğunu tahmin etmiş bulunuyordu. Onu işe yeniden dört elle sarılmaya ikna etme planlarını içindeki itirazcı ses "Sana şimdi demediğini bırakmaz! Karışma!" diyerek karşılasa da attığı voltalarla iç savaşını barışa taşımaya niyetleniyordu.

Erkut, bir konuda açıklama yapacağı zaman dahi olayı içinden çıkılmayacak kadar karmaşıklaştırır sonra iyi niyet ve direnç damarları zehirli fikir sarmaşıkları tarafından patlayana dek sıkılır sıkılır sıkılırdı. Ya deli öfkeli ya da bezdirici, alakasız bir boş vermişliğe sahipti. Bu yüzden tartışmaları, kanser yumrusu misali içe büyümüş hırslarından kaynaklı sataşmalar haline dönüşürdü. Onunla tar-

tışılmazdı, ama ne olursa olsun Nedim şansını zorlamayı severdi. Nihayet gerilimli tepkilerine alışık olduğu dostunun kapısını iki kez tıklattı, üçüncüye gerek kalmadan içerdeki ses homurtuya benzeyen bir memnuniyetsizlikle "*Gel!*" diye haykırdı.

Nedim, Erkut'un bitkin halini görünce fıtratının temel taşı olan merhamet hissini yüreğinde gezinir buldu. Nedim'e göre, Erkut'un içine düştüğü kederin asıl nedeni karısına yaptığı haksızlık ve inadı yüzünden vedalaşamamalarıydı. Nedim, daha dün gibi hatırlıyordu Ukte'nin gittiği gün Erkut'un tükürükler saçarak bağırışını:

- Öldü, artık benim için öldü!
- Kim öldü Erkut?
- Ukte! Artık yüzünü bile görmek istemiyorum onun.
- Delirdin mi dostum!
- Hayır, aklım başımda!
- Dur biraz, ne saçmalıyorsun!
- Öldü dedim ya! Tekrar tekrar söyletme!
- Ama neden Erkut?
- Arkamdan iş çevirdi, duydun mu? Aman Allah'ım çıldıracağım yaaaa!
- Az sakin ol. Yeminle korkutuyorsun beni, ne yapmış olabilir ki!
- Dedim ya, arkamdan iş çevirdi. Canı cehenneme artık ölse bile umurumda olmaz!
- Saçmalama Erkut, o senin karın!
- Değil. O artık benim hiçbir şeyim değil!
- Peki, ama suçu ne?
- …
- Suçu ne dedim be adam…
- Kimseyi ilgilendirmez.
- Ukte nerde?
- Bilmiyorum!
- Arayıp bulalım. İş işten geçmeden…

- Asla…
- Yapma Erkut, hayatının hatasını yapıyorsun. Tövbe et, şeytana uyma!
- Eğer onu savunmaya devam edersen kovarım seni bilmiş ol.
- Erkut, yine fevrisin. Pişman olursun…
- Uzaklaş!
- …

O günden itibaren sürekli ve düzenli olarak Erkut'a: "*Nerede olduğunu öğren en azından, insafsızlık etme! Tamam yine küs; ama ara, bul ve gör. Kim bilir ne haldedir… El gibi, kırk kat el gibi sadece bir kez ihtiyacını sor. Unutma üzerinde çok emeği var…*" gibilerinden yalvaran Nedim şimdi karşısındaydı. Erkut, ona baktıkça pişmanlık aleviyle harlana harlana yanıyor, ateşten ateşle kaçıyordu. Burukluk gırtlağına düğümlenmişti. Bu esnada Nedim'in "*Artık işinle ilgilensen diyorum!*" diyen sesindeki alacağı tepkiyi tahmin etmesinden kaynaklı kaygıdan doğan titreyiş dikkat celbetti. Konuşma şöylece aktı Erkut'un öfke sağanağının sulaklarından:

- İyice bıktırdın be kendinden, her halta maydanoz...
- Erkut, çok üzülüyorum ben!
- Tamam. Bana acıma!
- Acımak mı, asla. Ben olsam olsam derdine ortak…
- Tamam dedik! Ne kalın kafalısın be…
- Lütfen Erkut…
- Neyse ne halt demeye çağırdın beni, söyle bakalım. Hayırdır!
- Hayır, elbette!
- Ne oldu?
- Ne oldusu yok. Toparlan artık!
- Kolay mı?

- Değil biliyorum ama seni böyle bitmişleri oynarken görmek de kolay değil!
- Ağzını topla, haddini bil. Ben mi bitmişleri oynuyormuşum? Hadi ordan sünepe!
- Lütfen, seni düşündüğüm için ben…
- …
- Artık hayata devam etmeye çalış!
- Git işine be!
- Ama Erkut…
- Bırak ya…
- …
- Beni bunun için mi çağırdın?
- Evet, gönül istiyor ki…
- Hay senin gönlüne…
- İleri gidiyorsun yeter. Ukte'nin vefatına ben de çok üzüldüm.
- …

Ukte adını duyunca durdu Erkut, fikri de durdu. Düşünemez, duyamaz, algılayamaz oldu. Gönlünün dibinde tortulaşmış kırgınlığı, aylardır görmediği, küslük bulutlarıyla çürüyene dek suladığı Ukte…

- Ukte!
- Evet Ukte… Ben de çok üzüldüm Erkut, ama artık kendine gelmen gerekmez mi?
- Neyse boş ver ilgili dost zırvalarını da neden çağırdın beni, onu söyle!

Öfkeden delirmek üzere olan bu adama karşı Nedim'in aklına son bir çare düştü. Ortaçağ'a ait şeytansı ve ilkel bir metot uygulayacaktı: dengeleme. Tipik bir çatışma diyalogu kurup Erkut'un derinlerine inecekti. Savaşmaktan yorgun düşen Erkut böylece köşesine sinecek ve kutuplaş-

maktan, çelişkilerinden biraz olsun kurtulacak, en gerçeği ortaya koyacaktı. Bunları umarak anlık suskunluğu bozdu:

- Bilmem artık. Kayboldun ortalıktan resmen.

- Ne kaybolacağım be… Buradayım işte!

- Her neyse Erkut… Seni buraya çağırdım ki eşyalarını yavaş yavaş toplamaya başla!

- Dalga mı geçiyorsun…

- Estağfurullah, ama elden gelen yok.

- Git işine...

- İşim evet, benim de işim… Şu gereksize dönmüş vücudunu al git, uzun bir tatil yap ve böylece sadece benim işim olsun bari.

- Beni kovabileceğini mi sanıyorsun ahmak!

- Ağzını bozma! Dostum falan dinlemem…

- Eeee ne yapacakmışsın yani?

- Benim tanıdığım, sevdiğim Erkut'un ortaya çıkması için…

- Kafamı bozma, çileden çıkarma beni… Kısa kes!

- Neyse… Sözün özü iş aksıyor, yerine bir eleman alacağım.

- Eeeee…

- Senin payını ayıracağım elbette!

- Yok canım…

- Bu işi beraber vücuda getirdik, mahvetmene izin veremem!

- Bak sen bizim beş kuruş etmez Nedim'e…

- Demek ben öyleyim senin gözünde. Sağ ol be Erkut…

- Az bile söyledim. Sen bomboş bi adamsın. Sıradan bi şipşakçıdan öteye asla geçemedin!

- Sözlerin çok iyi geldi! Var mı son bir sözün?

- Def ol burdan…

- …

- Def ol.

- …

- Şu kapıdan çıkıp gideceksin!
- Sadece demek istemiştim ki ya işinin başına geç ya da işlere yardım edecek yeni bir eleman…
- Git dedik ya be!
- Erkut yakamı bırak, ne yapıyorsun?
- Def olllll…
- Giderim tamam.
- Diyeceklerim bitmiştir. Arkana bakarsan adam değilsin!
- O halde bana müsaade.
- İsabet olur…
- Hakkını helal et dostum!
- …
- İyi geceler!
- …

Konuşma içine sitem, öfke, hesaplaşma, umursamazlık, sahte duyuşlar gizliydi de olmayan sadece sevgiydi. Birbirini öz kardeşten öte seven bu iki insan yıllardır beraber çalışıyorlar, aynı ekmeği paylaşıyorlar, tek tabaktan yemek yiyorlardı. Erkut'un aklına gençliğin saf duygularıyla dokunmuş bu ortaklığın biteceği de her bir taşını beraber oturttukları ekmek teknelerinden can dostunu kovacağı da gelmezdi. Nedense akla gelmeyen, asla olmaz denilen geliyordu başa. Başa en umulmayan taş isabet ediyordu.

Nedim'in ayak seslerini ve derin nefeslerini dinledi. Onun dönmesini asla istemiyordu, onu görmek eski günleri görmek ve her seferinde Ukte'yi görmek, dahası daha derinden yaralanmak anlamına geliyordu. Muhtemelen dostuna acı vermişti bu kovuluş, ama Erkut'a göre kendi acısı yanında dünyadaki diğer bütün acılar değersiz, sahte, aşırı yoksunluk dolu mutlak sefalet oyunlarıydı.

Yerden irice bir karton kaptı. Nedim'in odasına daldı. Hırsı, öfkesi bir saniye dahi bilinçli bir düşünce güncel-

lemesine tabi tutulmuyordu. Nedim'in eşyalarını demirbaş numarası verir gibi tek tek karton kutuya doldurdu. Ardından kutunun dibinde artık sahipsiz kalakalmış o eşyalara göz ucuyla baktı: kalemler, demir kalem kutusu, tel zımba, delici, dosyalar, iki fotoğraf makinası ve sayısız fotoğraf…

Kartonda dile gelen eşyaların derinliği, kadimliği haftalardır süren Ukte merkezli düşünce kentini kundaklıyor "Nedim'i düşün!" diyordu. Evet, artık inanıyordu eşyaların durmaksızın konuştuğuna. Sussunlar istedi. Nefes alamıyordu. Nefse hayat veren alıcısı bol nefesleri yakalamaya çalıştı. Nedim'e ettiği haksızlık bedene bürünüp odada tüm havayı adeta somurmuştu.

Bakışları renkli seyahat biletleri olan fotoğraflarda çakılı kaldı. Nedim'in çektiği fotoğraflardan bir kısmını avucuna aldı. Kısalı uzunlu baş dönmelerine aldırmadan odasına doğru yöneldiğinde köşedeki bölmeye kurdukları karanlık odanın kapısını açık gördü. Karanlık odaya her adım atışında eksilmeyen heyecanı, şimdi yerini bir avuç ölü toprağına bırakmıştı. O odada onlarca negatif yıkamıştı, sabırla renkler doğana dek… Yıkamak böyle bir eylemdi işte; renk katar, bağışlardı. Kötü hatıraların üstesinden gelmek için de en küçük ışığa dahi aman vermeden karanlıklar içerisinde kalmak ve gönlü yıkamak lazım gelirdi. Karanlıkta kalan Erkut'a göre, onu yıkayıp arındırarak öz rengine kavuşturacak kimsesi kalmamıştı.

Yüzünde belirgin onlarca keder çentiğiyle odasına ulaşıp masasının başına oturdu. Bundan böyle ne yapacağını planlayacak gücü bile yoktu. Düşünmekten aklını yitirecek noktaya vardığında telaşlandı, koltuğun esnek omuruna iyice yaslanarak birkaç kez gerindi, kemiklerinin çatırtılarını işitti.

Nedim, fotoğraflarında farklı kültür cenahlarının dayanışmalarını zarif dokunuşlarla sağlamıştı. Tarihi geçmişi,

dünü hatta birkaç saniye öncesini yakalamak, unutulmuş bir güzelliğe kendini bırakmak ve eskilerde kalmak arzusu fışkırıyordu fotoğraflarından. Karelere sığdırdığı renk ve şekillerdeki sanat uygarlığının işlek kıvrımlarına ahengi ve evrensel melodiyi başarıyla tatbik etmişti. Erkut ayaklarını masanın üzerine atıp arkadaşının çektiği fotoğraflara bakmaya koyuldu bir bir, yavaş yavaş, hayran hayran…

İlk fotoğrafta güvercinler vardı ve kontrast yüksekti. Gölgeleri devleşmiş güvercinler birbirlerinin sırtına binercesine plastik bardaktan henüz boşalan buğday tanelerini yakalama derdindeydi. Sonrasında güzel bir bebek… Bebeğin onca şeyi öğrenmiş koca koca insanların bir türlü öğrenemediği o canlı kahkahaya bezenmiş yüzünde, ıslak dudaklarına odaklanmış ve ağzının sol yanından akan incecik bir suyolunu yaşam kaynağı gibi ışıl ışıl ölümsüzleştirmişti. Bir başka fotoğrafta yemek masası, garnitürler ve çorba dolu, porselen beş kase; fakat tüm sandalyeler bomboş… Bir diğerinde ters ışıkla çekilmiş, detaylar kaybolsa da dış formu belirgin taşlı bir yol ve yolda dörtnala bir atlı... Sonraki tüm karelerdeyse tek kişi... Çırak kız buharı üzerinde tavşankanı çayını yudumlarken, kakülünü kulağının ardına iterken, elini çenesi altına koymuş düşünürken, parlak kabartmalı mavi kaplı bir romanın derinliğine gömülüp gitmişken, bir müşteri ile konuşurken… Çırak kızın habersiz çekilmiş birçok fotoğrafı deste halinde araya sıkıştırılmıştı. Erkut şimdi anlıyordu ki bu kız Nedim'e aşk kapılarını aralayan kişinin ta kendisi olmuştu. Nedim kızın her haline kilitlenip kalmıştı demek ve anahtar ise kızın gönlündeki kör kuyuya atılmıştı. O gönle dalınmadan, o anahtar bulunmadan kilit açılmazdı. Nedim âşık mıydı, sessiz sedasız karşılıksız bir aşkla mı yanmıştı?

En alttaki fotoğrafta durdu Erkut. Gözlerine dolan fotoğraf gözlerini doldurdu, yavaşça aktı damlalar yüzündeki girinti ve çıkıntılarda dağıla dağıla. Bakıp kaldığı, derin

derin daldığı bu yüzü ilk kez görüyordu bir karede. "*Yelbeğen…*" dedi fısıltıyla! Fotoğrafta gördüğü kendi yüzüydü. Çirkin diye bir kez bile fotoğrafını çekmediği, çektirmediği, elinden çok çektiği yüzü… Bakıp kaldı. Bu fotoğraf da neyin nesiydi ve en önemlisi neden çekilmişti?

Nedim, Erkut'u elinde fotoğraf makinesiyle gökyüzünü izlerken yakalamıştı. Erkut'tu bu… Gökyüzü yüzünü aydınlatmış, gözleri kamaştıracak bir aydınlık siyah saçlarının arasında dalgalanmıştı. Bu sahiden Erkut mu, Yelbeğen mi? diye düşünen zihni, Yelbeğenli tüm hatıraların başladığı zamana uzanıp boylu boyunca takatsizce yerlere serildi.

Yelbeğen, Erkut'un hayatına ortaokul sıralarında bir tarih dersinde dahil olmuştu. Kilolu, orta yaşlı, sık sık boyanmasına rağmen beyazladığı sırrı kapatılamayan üpremiş saçlarıyla hatırına kazınmış öğretmenin yerinden milim kımıldamadığı herhangi bir dersti. Teneffüs yaklaşırken öğrencilerinden daha ziyade sıkılmış, asık yüzlü öğretmen anlattığı konuyu tamamlamak için: "*Evet, çocuklar… Şimdi de Türk mitolojisindeki kötü ruhlardan bahsedelim. Yeraltının hakimi erlik, yani şeytan gibi… Üzüt, ne ölüp ölüye karışmış ne yücelip diriye yani zombi gibi… Andarkan, ateş ülkesinin sahibi yani ejderha gibi… Yelbeğen, çok çirkin ve acımasız yani…*" der demez sözün bu noktasında bir öğrenci ilk demde, sınıfı güldürmek ve eğlendirmek niyetiyle "*Erkut gibi…*" teşbihini kuruverdi. Konuyu en arkadaki sırasında sakince dinleyen Erkut, isminin mitolojide gudubetliğe özdeş bir devle birlikte kullanıldığını hayatındaki her şeyden daha net işitti. Kulaklarında kopan fırtınaların yanı sıra harıl harıl kaynamış alevden daha sıcak kazanlar dolusu su, başından aşağı boşaldı. Yandı içi, dışı! Elleriyle yüzünü kapatmaya yeltenince iyice koptu kahkaha halatı ve dört duvar arasını turladı. İşte o andan itibaren Yelbeğen'in ruhu bir fani beden bulmuş, o bedendeki zayıf

ruhu kovmuş ve bundan böyle gasp ile var olmaya karar kılmıştı. Erkut damla damla eriyecekti, kendi ruhunu keşfedemezse.

"Tek kelime itaat altına alır mı insanın yaşam aşkını ve bu aşkı çevirir mi tepesi aşağı, tepe taklak olan insanı insanlığından çıkarır mı?" sorularının yanıtı Erkut'un ömründe özetlenmişti. Yelbeğen'den sıyrılmak için çırpındıkça akılcılığın çöllerinde yitip akıl dışılığın batağına sürüklendi. Önce birkaç sınıf arkadaşının kullandığı bu lakap, sonra ak çarşaf üzerine damlayan mürekkep misali yayılmış, genişlemiş ve çıkarılamayacak kapkara bir leke oluvermişti. Erkut, hep merak etmişti onu Yelbeğen eyleyen nedenleri ve zamanla çok iyi öğrenecekti Yelbeğen neydi:

Çirkinliğin anası,
devlerin tanrısı,
göklerdedir yuvası.
Kıllı…
Yaşlı…
Neredeyse insanlık kadar yaşı…
Güneş, ay ve yıldızlardır ana gıdası.
Doksan dokuz köşeli ülkesinde fenalıktır tek ülküsü.
Zemheri soğuğu yemiş çirkinliği ve kırağı çalmaz görüntüsünü…
Elinde topuzu bir vuruşta yere diriyi serer ölü.
Dudaklarından biri yere değer, göğe değer diğeri.
Kapkara derisi, delik deşik elek gibi...
Başlarından her biri, bir diğerinden daha çirkindi.
Bir lokmada yutar hem ini hem cini.
Âmâ'nın yegane hekimi…
İrilikte beylik sahibi…
Kavrar koyun belini eli,
bir danayı üç yüz metre fırlatır hem de boynu yıllanmış çınar gövdesi…

Ensesinde ham kavun büyüklüğünde siğili…
Ayakları sal, tırnakları kazma gibi…
Kötülükte sınırı yok, sınırsız, ebedi…

İnsan aklının almayacağı, sayısal verilerin yetemeyeceği kadar kötülükle çirkinlik taşıyordu Yelbeğen ve Erkut zamanla Yelbeğen'le arasında fark aramaktansa Yelbeğen'den farksızlaşmayı seçecekti. Oysa ona Yelbeğenliğini unutturan iki kişi vardı, aslında ikisi de artık yoktu: Ukte ve Nedim. Talimli acısı, fırından henüz çıkmış bir ekmeğin üzerinde uçuşan buharlar gibi yükselmeye başladı. Nedim'i de kaybetmişti işte, henüz Ukte'nin acısı uysallaşmamışken...

Esasen Ukte'yle evlendiğinden beri Yelbeğenliği rafa kaldırmış, kıl gibi ince belli kızıl bir karıncayı dahi incitmemiş, uçan kuşun rotasını değiştirmemiş, çimende ilahi zikirde huşu ile salınan bir çiçeğin boynunu kırmamıştı. "*Neden böyle oldu o halde?*" diye iç geçirdi. Çaresizlik bir erkekte bu denli can bulabilirdi ancak, tüm hücre çekirdeklerine dek taşları yara yara; çatır çatır kök sala sala dünyanın çekirdeğine doğru…